

آموزش و تفکر انتقادی

تفکر انتقادی و آموزش

مؤلفان:

افضل المادات حسینی^۱

علیرضا صادقی^۱

لهراسب میرعلایی^۲

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران

کارشناس ارشد فلسفه-ی آموزش و پرورش دانشگاه تهران

کارشناس ارشد فلسفه-ی آموزش و پرورش دانشگاه تهران

سرشناسه	: حسینی، افضل السادات، ۱۳۲۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: آموزش و تفکر انتقادی، تفکر انتقادی و آموزش/ مولفان افضل السادات حسینی، علیرضا صادقی، لهراسب میرعلایی.
مشخصات نشر	: تهران: میعاد اندیشه، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۸۲ ص.
شابک	: 978-622-231-029-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: تفکر انتقادی
موضوع	: Critical thinking
موضوع	: اندیشه و تفکر
موضوع	: Thought and thinking
شناسه افزوده	: صادقی، علیرضا، ۱۳۵۱ -
شناسه افزوده	: میرعلایی، لهراسب، ۱۳۵۷ -
رده بندی کنگره	: BF۲۲۱
رده بندی دیویی	: ۱۶۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۷۵۳۵۰

iaadpub.ir

عنوان کتاب: آموزش و تفکر انتقادی تفکر انتقادی و آموزش
مولفان: افضل السادات حسینی - علیرضا صادقی - لهراسب میرعلایی
ناشر: میعاد اندیشه

نوبت: چاپ اول - ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰/۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۱-۰۲۹-۵

تلفن انتشارات: ۰۹۱۲۵۱۲۰۰۶۷ - ۰۲۱۶۶۰۱۷۴۴۸ - ۰۲۱۶۶۰۱۴۷۹۷

همه ی حقوق مادی و معنوی این اثر برای مولف محفوظ است.

تکثیر و انتشار این اثر به هر صورت، از جمله بازنویسی، فتوکپی، ضبط الکترونیکی

و ذخیره در سیستم های بازیابی و پخش، بدون دریافت مجوز کتبی و قبلی از مولف

به هر شکلی ممنوع است.

این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد

فهرست

۱	آموزش و تفکر انتقادی - تفکر انتقادی و آموزش
۶	پیشگفتار
۸	مقدمه

بخش اول: آموزش و تفکر انتقادی

۱۲	تعریف تفکر
۱۲	پایه های تفکر
۱۳	انواع تفکر
۱۴	تعریف تفکر انتقادی
۱۵	ابعاد تفکر
۱۶	تفکر نقاد
۱۷	ویژگی های تفکر انتقادی
۱۹	عناصر استدلال
۲۱	مهارت های تفکر در عصر جهانی شدن
۲۴	برخی کج فهمی ها درباره تفکر انتقادی
۲۵	ترقی تفکر
۲۶	نظریه
۲۷	عمل
۳۳	تفکر انتقادی و سرمایه گذاری
۳۴	گرایش یا میل

بخش دوم: تفکر انتقادی و آموزش (با توجه به آراء پائولو فرییره)

۳۸	اهمیت تفکر انتقادی در آموزش
----	-----------------------------

۴۱	مقایسه تفکر عادی و تفکر انتقادی
۴۳	ویژگی های تفکر انتقادی
۴۴	جایگاه پانولوفریه در عرصه تعلیم و تربیت
۴۸	عوامل مؤثر در پرورش تفکر انتقادی از دیدگاه فریره
۵۱	مقوله های مورد نظر فریره در تعلیم و تربیت
۵۱	تربیت رهایی بخش
۵۲	جدلی تفکر دیالکتیک
۵۳	جایگاه معلم در رویکرد انتقادی فریره
۵۵	جایگاه دانش آموز در رویکرد انتقادی فریره
۵۶	خطوط اصلی روش آموزش فریره
۵۶	۱- مرتبط ساختن یادگیری با عمل اجتماعی
۵۷	۲- ژرف تر ساختن دانش
۵۷	۳- خواندن واقعیت به صورت عمیق تر
۵۸	آموزش ستمدیدگان
۵۹	آموزش تفکر انتقادی
۶۲	آموزش تفکر انتقادی از دیدگاه فریره
۶۲	آموزش و پرورش بانکی
۶۲	تعلیم و تربیت «طرح مسئله»
۶۹	فلسفه آموزش و پرورش امید
۷۰	کاربردپذیری تفکر انتقادی
۷۴	کاربرد تفکر انتقادی در یک درس فیزیک دبیرستان
۷۴	۱- تجزیه و تحلیل کردن
۷۴	۲. اجرایی کردن استانداردها

۳. تمایز قایل شدن ۷۵
۴. جستجوی اطلاعات ۷۵
۵. استدلال منطقی ۷۵
۶. پیش بینی کردن ۷۵
۷. تبدیل دانش ۷۵
- منابع فارسی ۷۸
- منابع لاتین ۸۰

پیشگفتار

تفکر انتقادی تقریباً به معنای تفکر اندیشمندانه و منطقی است که بر روی تصمیم‌گیری برای انجام دادن چیزی یا باور آن، متمرکز است. به عقیده فریره برای کسی که دارای تفکر انتقادی است مهمترین امر، تغییر دائمی واقعیت است، بد منظور تثبیت مقام انسانی افراد. روش پژوهش در این نه‌شتار، روش توصیفی - تحلیلی است؛ بر این اساس پژوهشگر در پی آن است که ابتدا با مطالعه و بررسی متون و محتوای مطالب، گزارشی از عوامل مؤثر در پرورش تفکر انتقادی از دیدگاه فریره ارائه دهد، سپس ضمن تشریح و تبیین دلایل فریره، به کاربرد پذیری آن در مقطع متوسطه بپردازد. بر اساس مطالعات صورت گرفته و بررسی‌های انجام شده، این نتایج به دست آمده عملی و مؤثر بر تفکر انتقادی از نظر فریره عبارتند از: گفت‌وشنود، طرح مسئله، بازنمایی، رمزگذاری و هش‌سازی فرد؛ همچنین برای کاربرد-پذیری تفکر انتقادی در دانش آموزان مقطع متوسطه این نتایج حاصل شد که روش‌های گفت‌وگو، تفکر انتقادی، تواناسازی، شکل‌گیری ارزش‌ها که در روش آگاه‌سازی فریره وجود دارند، در پرورش آرامش درونی دانش آموزان مقطع متوسطه کاربرد دارند. برای این اساس روش-های تدریس از موضوع -محوری و معلم-محوری، به فعالیت-محوری و یادگیرنده-محوری تغییر یافته و دانش آموز به جای حفظ کردن و ذخیره کردن اطلاعات، به تفکر می‌پردازد و

معلم می‌تواند از طریق تشویق به بحث، پرسش و سایر روش‌های مناسب، برای تبادل فکری میان خود و شاگردان در کلاس، به فرایند تفکر انتقادی در این مقطع، کمک نماید.

پژوهشی که توسط باتلر انجام شده نشان دهنده این است که افراد با مهارت تفکر انتقادی بالا در خانواده کمتر محروم شده، کارتهای اعتباری خود را متعادل نگه می‌دارند و رفتارهای اجتماعی بهتری دارند. (باتلر^۱ ۲۰۱۷)

همچنین باتلر سنجی‌های هرساله انجام شده توسط بنیاد (Reboot) نشان می‌دهد که در یک عمومی برای تفکر انتقادی بیشتر شده و رو به بهبود است.